

KUTATÁSI BESZÁMOLÓ
KLEBELSBERG KUNO-ÖSZTÖNDÍJ
<2019>

A kutató neve	
Dr. Túróczi Tamás	
A kutatás témája	
A kora újkori Magyarország diplomáciai és kulturális jelentősége Antonio Perrenot de Granvela spanyol királyi tanácsos írásos hagyatékában, különös tekintettel a magyar „Corvina-kérdésre”, a kora újkori spanyol-magyar diplomácia dokumentumai tükrében.	
A kutatás helyszíne	
ország, város	Spanyolország; Simancas (Valladolid) Madrid
intézmény(ek)	<i>Archivo General de Simancas</i> (Simancasi Levéltár; Simancas-Valladolid) <i>Real Biblioteca de Palacio Real de Madrid</i> (Madridi Királyi Palota Könyvtára) <i>Archivo Historico Nacional, Madrid</i> (Nemzeti Történeti Levéltár, Madrid)
A kutatás ideje	
2019. május 27. – 2019. augusztus 11.	
A kutatott gyűjtemények, az átnézett iratok, dokumentumok és a találatok rövid ismertetése (tételes találati jegyzék nélkül)	
A kutatás két célt megvalósítását tartotta feladatának. Közvetlen célkitűzésem a magyar vonatkozású dokumentumok kiválogatása Antonio Granvela spanyol királyi diplomata és tanácsos írásos hagyatékából, a későbbi feldolgozhatóság érdekében. Ezen belül is megkülönböztetett figyelemmel kívántam kezelni az úgynevezett magyar „Corvina-kérdést”, tudniillik, hogy a Besanconba kerül Granvela könyvtárral kilenc olyan kódex is a bencések tulajdonába jutott, amelyekről a 18. században a szerzetesek úgy tudták, az egykori budai gyűjteményből származnak. Másrészt feladatomnak tekintettem a spanyol Ausztriai-ház uralma (16-17 század) alatt íródott magyar vonatkozású dokumentumok összeválogatását és rendszerezését. A kutatás ideje alatt a Granvela-hagyatékból 161 spanyol, illetve latin nyelvű levelet sikerült részletesen tanulmányoznom, de ezekben csupán egy tucat olyan dokumentumra leltem, amelyben Antonio Granvela közvetlenül magyar vonatkozású ügyeket érint. Ezek közül a legtöbb diplomáciai jelentés a spanyol Államtanács számára, avagy az uralkodónak, II. Fülöpnek írt magánlevél. Sajnálatosan, egyik levélben sem bukkantam olyan információra, amely érintette volna az úgynevezett „Corvina-kérdést”, avagy választ adhatott volna arra a kérdésre, hogy Granvela mi okból és milyen módszerrel bővítette magángyűjteményét, amelyben a kérdéses kultúrtörténeti kincsek is megtalálhatóak. Tisztáznom kell azonban, hogy az eredmény a Granvela-anyag terjedelmének ismeretében egyáltalán nem meglepő. A dokumentáció olyan hatalmas, hogy áttekintése és pontos	

rendszerezése további kutatómunkát kíván. Ez azt jelenti, hogy a kutatást a következő években is szándékomban áll folytatni, azzal a reménnyel, hogy mindeközben egy átfogó képet tudok majd alkotni a Granvela-hagyaték magyar vonatkozású dokumentumairól.

Mindenképpen sikeresnek gondolom az általam kutató korszak (16-17. század) spanyol-magyar kapcsolatait érintő egyéb dokumentumok felkutatását. Érintett iratok többségében hivatalos követi jelentések, illetve hadügyi jelentések a Spanyol Korona és Magyarország, valamint a Spanyol Korona és Erdély kapcsolataira vonatkozóan. De felbukkannak köztük olyan ritkaságok is, mint az állami vezetők levelei (példának okáért: Bátori Zsigmond 1597. évi, a Spanyol Királysághoz írott hivatalos levele).

Végeredményben 29 dokumentumot sikerült azonosítanom, amelyek információi a Spanyol Korona és a Magyar Királyság 16-17. századi történetébe adnak még teljesebb bepillantást, továbbá 13 dokumentumot, amelyek a Spanyol Korona és a Erdély kapcsolataira világítanak rá. Meglátásom szerint, az általam összegyűjtött 42 hungarica-dokumentum (terjedelmük általában 4-10 kézzel írt oldal) egytől-egyig fontos információkkal rendelkeznek a 16-17. századi magyar-spanyol történelmi viszonyról, s ezen információk a jövőben jelentősen segíthetik a korszakkal foglalkozó magyar történészeket a kétoldalú kapcsolatok jellegének további rekonstrukciójában.

Ahogy azonban a Granvela-dokumentációk rendezésekor, ez esetben is meg szeretném jegyezni, hogy a kutatómunkát mindenképpen érdemes folytatni egy minél szélesebb és minél színesebb levéltári-intézményi alapú gyűjtemény kialakítása érdekében.

A kutatás módszere

A Granvela-dokumentáció több ezer levélből áll (hiszen négy évtized diplomáciai küldetésének eredményeként felhalmozódott irattömegről van szó), ezért a Granvela-hagyaték rendszerezését a spanyol kutatók évek óta végzik. Ebből kiindulva a kutatás megkezdése előtt konzultáltam a Madridi Királyi Könyvtár azon kutatóival, akik a Granvela-dokumentumok szakértői. Ennek eredményeként egy világos irányvonal mentén kezdhettem meg a kutatómunkát.

A korszak általánosságban vett spanyol-magyar kapcsolatait tartalmazó dokumentumok felkutatásakor ugyanezt a módszert követtem, s előzetes konzultációt folytattam az egyes intézmények levéltárosaival, akiktől hozzájutottam azon dossziékhoz, amelyek biztosan magyar vonatkozású, de még feldolgozatlan dokumentumokat tartalmaznak. Ezután kezdtem hozzá a dossziék részletes áttekintéséhez.

A kutatási eredmények hasznosítása (pl. előadás, publikáció) és az esetleges további lehetőségek

A kutatás eredményeinek közlésre két felkéréssel is rendelkezem: hazai oldalról a *Századok* című történelmi folyóirat (referencia: Prof. Dr. A. Sajti Enikő DSc., SZTE BTK), Spanyolországból pedig a *Iacobus* című kultúrtörténeti folyóirat (referencia: Dr. István Százdi León-Borja, Universidad de Valladolid) jelezte szándékát felém az eredmények közzétételét illetően.

Ezen túlmenően, szándékomban áll az eredmények előadás keretében való ismertetése is. Erre leghamarabb 2020-ban, az SZTE BTK, Újkori Egyetemes Történeti és Mediterrán Tanulmányok Tanszéke által megrendezésre kerülő konferenciák egyikén nyílnak majd lehetőségek. Továbbá egyeztetés zajlik arról is, hogy az eddigi eredményeket a Valladolidi Egyetem szakmai találkozásánál is az érdeklődők elé tudjam tárni, szintén a jövő év folyamán.

Az ösztöndíjjal kapcsolatos gyakorlati észrevételek (beleértve a leendő ösztöndíjasok számára hasznos tanácsokat)

Örömtelinek és felettébb hasznosnak vélem, hogy jelen beszámoló lehetőséget nyújt a gyakorlati észrevételek közlésére. Élve ezzel a lehetőséggel, két tanáccsal kívánok szolgálni a leendő ösztöndíjasok számára, akik Spanyolország valamely történeti levéltárában kívánnak kutatásokat végezni a jövőben.

Tisztelt Kutatótársaim! A spanyol levéltárakba való bejutás egyáltalán nem ütközik különösebb akadályba. Még előzetes bejelentkezés sem szükséges, sem a Simancasi Levéltár, sem a madridi Nemzeti Történeti Levéltár, sem pedig a sevillai Indiák Levéltára (ez utóbbi korábbi kutatói tapasztalat alapján) esetében. Kivételt jelent a Madridi Királyi Palota Könyvtára. Itt mindenképpen javasolt egy előzetes kapcsolatfelvétel, annak tisztázására, mikor és milyen céllal érkezik a kutató. A beléptetés – érthető okokból – igen szigorú, az ellenőrzés alapos, amit jelentősen megkönnyít és felgyorsít az előzetes egyeztetés.

A második tanácsom a dokumentumok feldolgozásával kapcsolatos, megjegyezve, hogy ez az információ főleg azok számára lehet hasznos, akik több száz éves iratok feldolgozására vállalkoznak. A dokumentumok különböző terjedelműek, s nem ritkák közöttük a 8-12 oldalas sem. Azonban a terjedelem, a papír állaga, a tinta minősége, valamint az írás jellege együttesen jelentősen befolyásolják a kutatás menetét. Tapasztalatom szerint, az anyag egészét tekintve az iratok mintegy 15%-a könnyen, 85 %-a viszont igen nehezen olvasható, feldolgozásuk jelentős odafigyelést igényel. Ezért a legjobb módszer, ha a kutató nem akar egyszerre „sokat markolni”. Meggyőződésem, hogy a valamivel lassabb, de koncentráltabb munkamenetet választva, olyan információk birtokába juthatunk, amelyek meghatározóak lesznek a szakmai összkép kialakításában.